

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

(א) [נראה מיותר:] (ג) מכלן שייך לעיל סוף העמוד, (א) [נתייגן יב:] (ד) (ע"כ) שייך לעמוד הקודם, (א) [מכלן חזר לרש העמוד:] (ד) [מכ:] (ז) [דף מ:], (ז) [דף מ:].

הגהות הב"ח

(א) נב' כדכתיב שמעון בן אנליקים יב' סוף דף מז ע"ב: (ב) רש"י ד"ה אפילו עומד נמי לא: (ג) ד"ה ואין נוטלין שבר על העמידה וכו' שם המבקר מודר היה שוכרו ומהסו: (ד) ד"ה על העמידה וכו' דף ה"א המבקר ככל מקום: (ה) ד"ה ואינעית אימא. לדולס ששנכסי מבקר אסורין על החולה ואפילו במקום אסורין נוטלין שבר על הישיבה. ודקאמרת אפי' יושב נמי כדקאמר רבי שמעון בן אנליקים לקמן (דף מז:): [לענין שביעית (ט): גזירה שמה ישהא צעמידה הכה נמי שמה ישהא צישיבה. ושהייה צישיבה ודאי הנאה היא לחולה ולהכי לא יושב עמו. ואי קשיא אפילו עומד נמי לא גזירה שמה ישהא צעמידה הא לא קשיא דהתם כיון דאכל מפירי דשדה איכא למימר דלמא אגב דאכיל שהייה תמן אע"ג דקאי והכא דלא אכל משום הכי קאי: (לא מלאמי יותר מזה הלשון וזהו אמר ליה נמחק: (י) ד"ה אפי' עומד נמי דהא: (י) ד"ה מאי פסקא וכו' על העמידה ה"ד ואח"כ מ"ה חסר כאן שהרי עומד ואוכל נמחק: (י) בא"ד דלילו התם לא גזרינן צעמידה אלא משום שהרי עומד ואוכל אכל הכה דלא עמיא: (ט) ד"ה חלה בנו של מדרין שבר על העמידה נמחק: (י) ד"ה בנו ה"ד ואח"כ מ"ה שפיר. היינו:

במאי עסקינן. נכנס לבקר: **אפילו יושב נמי.** יהא מותר שהרי נכסי חולה אין אסורין על המבקר ומותר ליהנות משלו: **אי בשנכסי כו'.** ולהכי אינו יושב צישיבה שלא יהנה משלו: **אפי' עומד (ג).** לא. דהנאה היא לו שנהנה: **ובמקום שנוטלין שבר על הישיבה.** שבר שהולך לבקר את החולה ויושב עמו לזומו ומשכירין אותו: **ואין נוטלין (ג).** על העמידה. ולהכי אינו יושב שאם היה יושב שם המבקר בחנם מותר היה לו שכרו ומהנהו אם לא יטול שבר אצל עומד החולה ואין נוטלין שבר על העמידה מותר: **מאי פסקא.** דעל זה נוטלין שבר ולא על זה: **על העמידה לא צני למשקל.** דעראי הוא דקך הוא (י) ככל מקום ולהכי עומד אצל לא יושב דכיון דליכא שבר [על העמידה] לא מהני ליה כלל: **ואינעית אימא.** לעולם ששנכסי מבקר אסורין על החולה ואפילו במקום אסורין נוטלין שבר על הישיבה. ודקאמרת אפי' יושב נמי כדקאמר רבי שמעון בן אנליקים לקמן (דף מז:): [לענין שביעית (ט): גזירה שמה ישהא צעמידה הכה נמי שמה ישהא צישיבה. ושהייה צישיבה ודאי הנאה היא לחולה ולהכי לא יושב עמו. ואי קשיא אפילו עומד נמי לא גזירה שמה ישהא צעמידה הא לא קשיא דהתם כיון דאכל מפירי דשדה איכא למימר דלמא אגב דאכיל שהייה תמן אע"ג דקאי והכא דלא אכל משום הכי קאי: (לא מלאמי יותר מזה הלשון וזהו אמר ליה נמחק: (י) ד"ה אפי' עומד נמי דהא: (י) ד"ה מאי פסקא וכו' על העמידה ה"ד ואח"כ מ"ה חסר כאן שהרי עומד ואוכל נמחק: (י) בא"ד דלילו התם לא גזרינן צעמידה אלא משום שהרי עומד ואוכל אכל הכה דלא עמיא: (ט) ד"ה חלה בנו של מדרין שבר על העמידה נמחק: (י) ד"ה בנו ה"ד ואח"כ מ"ה שפיר. היינו:

במאי עסקינן אי בשנכסי מבקר אסורין על חולה אפילו יושב נמי אי בשנכסי חולה אסורין על המבקר אפי' עומד נמי לא אמר שמואל "לעולם בשנכסי מבקר אסורין על החולה ובמקום שנוטלין שבר על הישיבה ואין נוטלין שבר על העמידה מאי פסקא הא קא משמע לן דאף במקום שנוטלין שבר על הישיבה בעי למשקל על העמידה לא בעי למשקל ואיבעית אימא (ג) כדרבי שמעון בן אנליקים גזירה שמה ישהא בעמידה הכה נמי גזירה שמה ישהא בישיבה עולא אמר לעולם בשנכסי חולה אסורין על המבקר וכגון דלא אדריה מן חיותיה אי הכי אפילו יושב נמי הא אפשר בעמידה מיתבי חלה הוא נכנס לבקרו חלה בנו שואלו בשוק בשלמא לעולא דאמר בשנכסי חולה אסורין על המבקר וכגון דלא אדריה מן חיותיה שפיר אלא לשמואל דאמר בשנכסי מבקר אסורין על החולה מאי שנא הוא ומאי שנא בנו אמר לך מתניתין בשנכסי מבקר אסורין על החולה ברייתא בשנכסי חולה אסורין על המבקר מאי פסקא אמר רבא (ב) (אמר) שמואל מתניתין

אי שנכסי מבקר אסורין על החולה אפילו יושב נמי. דעומד מאי עעמא שרית ליה משום המבקר מנזה דנפשיה עבדי ויהי דחולה מתהני ממילא שרי וכיון שכן אפילו יושב נמי לך למישרי מהאי עעמא: ואי שנכסי חולה אסורין על המבקר אפילו עומד לא.

שהרי נהנה דזריסת הרגל ומשום מנזה לית ליה לאתהניו מאיסורא: דאפי' במקום שנוטלין שבר על הישיבה וכו'. נ"ל דה"פ דליכא דוכתי שחממירו על ענמן שלא לטול שבר אפי' מישיבה אע"פ שהא מותר משום דמלות ביקור די לה צעמידה ואפ"ה כדי שלא יבא לטול שבר על העמידה חממירו על ענמן שלא לטול שבר אף על הישיבה ובזאתן מקומות בין עומד בין יושב שרי דישיבה נמי לדדהו מנזה אלא אפי' במקום שאין מחממירין על ענמן ומש"ה על העמידה לא שרי להו למשקל ומש"ה על פסיק תנא ומני נכנס לבקרו עומד ככולהו דוכתי דמנזה קעביד ואידך ממילא מתהני אצל לא יושב ככולהו דוכתי דמקום שאין מחממירין על ענמן צישיבה ליכא מנזה ונמנא חולה חייב בשכרו וכשאינו נוטל ממנו כלום מנלא מהנהו: ואי צעית אימא כדאמר ר' שמעון בן אנליקים. לקמן פרכין (דף מז:). וה"ק דינא דמתניתין ככולהו דוכתי אימיה ואפילו במקום שאין נוטלין שבר לא על העמידה ולא על הישיבה ויהי דזהוהו דוכתי מדינא בין עומד בין יושב שרי אפי' הכי גזרינן שמה ישהא צישיבה יותר מכדי הגורך וצכי האי גוונא ככולהו דוכתי לית

להו למעבד הכי בלא אגרא אצל צעמידה לא גזרינן שמה ישהא דכיון שאתה מתריבו לעמוד אית ליה היכירא משא"כ בהיא"ד כשהיא"ד כן אנליקים כמו שנפרש עלה דהיא"ד בס"ד: **עולא אמר לעולם בשנכסי חולה אסורין על המבקר.** וכ"ת א"כ אפי' עומד ליתסר משום דלא אדריה מן חיותיה כלומר דמסתמא חולה כי אדריה למבקר לא אדריה צמילתא דליריכא ליה כי הכא שהחולה נהנה ממנו ציבורו. ואיכא נכסי דגרסי ובגון דלא אדריה מן חיותיה ולכן נסחא נמי לאו דבעי דלמנר הכי צפירוש אלא דסתמא דמילתיה הכי איתא והכי מוכחא הך מיתבי דמיתבי בסמוך: **מישיבי חלה הוא נכנס לבקרו כו'.** היינו דשאני בין הוא לבנו דחלה הוא נכנס לבקרו משום דמסתמא מן חיותיה לא אדריה וחלה בנו שואלו ככל אינו מותר ליכנס לביתו דלפטר דאפילו מן חיותיה דבריה אדריה. והא מוכחא דכי אמרינן מן חיותיה לא אדריה מסתמא הוא דלמנר הכי אף על גב דלא פריש דאי צעינן דפריש אכתי קשיא לעולא מ"ש הוא ומ"ש בנו אי פריש בתרווייהו שרי ואי לא פריש בתרווייהו אסור אלא ודאי צעמידה עסקינן וסתם הוא כמפרש לגבי ידיה אצל לא לגבי דבריה: **אלא לשמואל דאמר בשנכסי מבקר אסורין על החולה מ"ש הוא ומ"ש בנו.** כלומר דאדריה צנו שרי טפי שאינו מודר ממנו ואי מודר נמי מצנו מ"ש הוא ומ"ש בנו בתרווייהו אית לן למימר נכנס לבקרו עומד: **אמר לך.** שמואל אין ודאי דברייתא מתוקמא בשנכסי חולה אסורין על המבקר דמודינא צעמא דידך דמסתמא מחיותיה לא אדריה ואמנינא נמי טפי מינך דאפילו מישיבה לא אדריה ומשום הכי לא מצינא לאוקמי מתניתין כדמוקמינן לה דהיינו כנסים חולה אסורין על המבקר דא"ה אפי' יושב נמי שרי דישיבה נמי דמבקר חיותיה דחולה הוא ולא אדריה: **ולענין הלכה קיימא לן כשמואל דכיון דרבא מפרש מילתיה ואמר דמתני' ידקא ליה הכי הלכתא כותיה הלכך בשנכסי חולה אסורין על**

על החולה אסורין על המבקר אפי' עומד נמי לא אמר לך שמואל כו' וברייתא. מודינא דהכי הוא כדמוקי לה עולא בשנכסי חולה אסורין על המבקר מיהו צהא פליגנא עליה דאיהו מוקי לה צעומד אצל לא ציושב דהא אפשר צעמידה ואנא אמנינא דברייתא אפי' יושב שפיר דמי דאמר דלא אדריה מן חיותיה ל"ש עומד ול"ש יושב ודיקא נמי מדקתי סתמא חלה הוא נכנס לבקרו אפי' יושב: **מאי פסקא.** דמתני' בשנכסי מבקר אסורין על החולה: **מתניתין**

ל"א א מ"י פ"ו מהל' נדרים ה"ל ח סגן נאון רבנן טו"ש ע"ד ס"י רכ"ה ספ"ק ד:

תוספות

אפי' עומד. דקא ממתי מדרסתא בגמ' במקום שנוטלין שבר על הישיבה. לך אסור לבקר בחנם אצל צעמידה לאין נוטלין שבר עליה מותר בחנם דמנזה קעביד: על העמידה לא בעי למשקל. כיון דמנזה הוא ויש לו לעשות בחנם. על הישיבה בעי למשקל ואסור לעשות לו בחנם: דלא אדריה מחיותיה. כלומר היינו עעמא דעומד לע"ג דלדריה מן חיותיה לא היה דעמו לאסור עליו חיתו בלא כאן צעביל חיותו לבקר: אפ"ה בגמ' והלכך צישיבה לא הוי חיותא שאפשר למבקר להיות צעמידה: חלה בנו שואלו בשוק. לאסור לכנס צמיון וכיון שדרינן וס"ד דברייתא מתפרשת כפי' דמתני': בשלמא לעולא ניהא. דכרי לבקרו הוא ולגנא אסור לחיותיה דבנו אדריה אלא לשמואל כי הכי דלאנני שרי צעמידה ה"ג בנו מותר צעמידה: פסקי. הריב"ד ומתני' בשנכסי מבקר אסור וברייתא כשחלה אסור הוה ליה לשעט המנא הצרייתא בעינן דלמעינן:

פירוש הרא"ש

אפי' יושב נמי. דהנחת כבוד לא חשיבא הנאה לאוסרה על החולה דמנזה קא עבדי חולה הנזה מדרסתא הרגל אף על פי שלא נכנס להנאמו אלא לנרך החולה ואין הנאה דריסה שלו אפי' דבר חיותו הוא לאסור דריסה מ"ה: ובמקום שנוטלין שבר על הישיבה. והוא עושה בחנם ומתול לו השכר והמהסו: על העמידה לא בעי למשקל. דנראה כמנזה מלות ביקור ועל הישיבה הוא דבעי למשקל כי נוטל שבר עתה ובעול מלאמתו: איבעית אימא גזירה שבתא ישחא בישיבה. ובשנכסי מבקר אסורין על החולה ואין נוטלין שבר לא על הישיבה ולא על העמידה וחס ישהא צישיבה איכא הנאה מרובה לחולה וצריך לתן שבר למי שיהיה אלו כל כך: בשנכסי חולה אסורין על המבקר ולא אדריה מחיותיה. ולא היה דעמו ביקור חולה כי החולה נהנה מכל אדם המבקר אצל שאר מי נפש כגון אפילה ושמיה אינו יכול לקבל ממנו: היינו דשאני בין הוא לבנו. דמתני' צנו אדריה: מ"ש הוא וב"ש